

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001675

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 25-04-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шоля Руслана Іванівна

2. Ruslana I. Sholya

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка

Дата захисту: 14-06-2024

Спеціальність за освітою: міжнародні економічні відносини

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 61.051.140

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.39.41, 06.52.35, 06.56.25

Тема дисертації:

1. Пріоритети та механізм активізації розвитку підприємництва в Україні.
2. Priorities and a mechanism for activating the development of entrepreneurship in Ukraine.

Реферат:

1. Дисертація присвячена науковому узагальненню та поглибленню теоретичних та концептуальних основ розвитку підприємництва в аспекті основних пріоритетів та механізму активізації в умовах трансформаційних процесів у світовому господарстві та національній економіці. Метою дисертаційної роботи є обґрунтування теоретичних основ та науково-методичних і практичних рекомендацій удосконалення механізму активізації розвитку підприємництва в Україні. У роботі здійснено комплексний аналіз сутності поняття «підприємництво», основних його цілей, ознак та функцій. Обґрунтовано наявність синергетичного ефекту взаємозв'язку розвитку підприємництва та економіки регіонального чи державного рівня. Окреслено роль підприємництва у сучасній економічній системі, зокрема акцентовано увагу на його економічній та соціальній компоненті. У дисертації систематизовано види підприємництва та доповнено їх класифікацію. На основі аналізу наукових підходів до розуміння поняття «розвиток підприємництва»,

сформульовано власне тлумачення поняття «активізація розвитку підприємництва», сутність якого автором подана як результат дії сукупності чинників, які прямо чи опосередковано впливають на підприємницьку діяльність в країні та спричиняють її позитивні кількісні та якісні зміни. Автором визначено фактори активізації розвитку підприємництва, які розподілено на чотири групи: природно-географічні, економічні, політичні та інституційні. На основі аналізу різних типів механізмів, які застосовуються у економічних системах, запропоновано авторське бачення структури механізму активізації розвитку підприємництва, що складається з суб'єктів, пріоритетів та інструментів їх досягнення. Окреслено принципи, на яких повинен базуватися механізм активізації розвитку підприємництва, а саме: відповідності, цілеспрямованості, адаптивності, доцільності, ефективності, технологічності, системності. Завдяки системному підходу дія механізму повинна бути зорієнтована на підвищення результативності підприємницької діяльності в країні та задоволення інтересів суб'єктів різних категорій. У роботі досліджено особливості розвитку підприємництва в Україні та його регіональну диференціацію. Відзначено кількісне переважання фізичних осіб-підприємців у загальнодержавному показнику суб'єктів господарювання, найбільшу частку суб'єктів малого підприємництва, зокрема мікропідприємництва, у загальній сукупності суб'єктів підприємницької діяльності. Порівняння рівня розвитку підприємництва у регіональному зрізі здійснено на основі розрахунку комплексного рейтингового показника методом відстаней до еталону. На його основі проведено групування областей України, що дозволило визначити місце кожного регіону у загальній сукупності та близькі регіони за рівнем розвитку. У роботі запропоновано основні напрями активізації розвитку підприємництва в Україні, зокрема: необхідність зміни звичного загального вектору громадського ставлення та державної політики до питань розвитку підприємництва, трансформації «традиційного» сприйняття підприємницької діяльності і формування «нового бачення» його розвитку, активізувати розвиток новітніх видів підприємництва, у першу чергу соціального та креативного підприємництва. Обґрунтовано, що активізація новітніх видів підприємництва дасть можливість диверсифікувати джерела доданої вартості, створити нові робочі місця, стримає інтелектуальний потенціал від виїзду з країни та сприятиме поверненню громадян в Україну після закінчення війни, розвитку новітніх бізнес-моделей та дозволить підвищити цифрову грамотність підприємців. Ключові слова: підприємництво, розвиток, механізм активізації, стимулювання, підтримка підприємництва, активізація, мале підприємництво, креативне підприємництво, війна, стратегія, стратегічний розвиток, соціальне підприємництво, підприємницька діяльність, регіон, державна політика.

2. The dissertation is devoted to the scientific generalization and deepening of the theoretical and conceptual foundations of the development of entrepreneurship in terms of the main priorities and the mechanism of activation in the conditions of transformational processes in the world economy and the national economy. The purpose of the dissertation is to substantiate the theoretical foundations and scientific-methodical and practical recommendations for improving the mechanism for activating the development of entrepreneurship in Ukraine. Main approaches to the interpretation of the term "entrepreneurship", its main goals, signs and functions have been examined in the work. The synergistic effect between the development of entrepreneurship and economy at the regional or state level was indicated. The role of entrepreneurship in the modern economic system was outlined, in particular, attention was focused on its economic and social components. Types of entrepreneurship have been systematized, their classification has been supplemented in the dissertation. Based on the analysis of scientific approaches to the understanding of the "entrepreneurship development" concept, a proper interpretation of the "entrepreneurship development activation" concept was formulated, the essence of which is presented by the author as the result of the action of a set of factors that directly or indirectly affect entrepreneurial activity in the country and cause its positive quantitative and qualitative changes. The factors of entrepreneurship development activation, which are divided into four groups: natural-geographical, economic, political and institutional have been identified by the author. Based on the analysis of various types of mechanisms that are used in economic systems, the author's vision of the structure of the mechanism for activating the entrepreneurship development, consisting of subjects, priorities and tools for their achievement, has been suggested. The principles on which the mechanism for activating the entrepreneurship development should be based on, in particular: conformity, purposefulness, adaptability, expediency, efficiency, technology, systematicity,

have been outlined. Due to a systemic approach, the action of the mechanism should be aimed at increasing the effectiveness of entrepreneurial activity in the country and satisfying the interests of subjects of various categories. The peculiarities of the entrepreneurship development in Ukraine and its regional differentiation have been examined in the work. The quantitative predominance of individual entrepreneurs in the national indicator of business entities, the largest share of small business entities, in particular micro-businesses, among total business entities have been noted. The comparison of the entrepreneurship development level in the regional dimension on the basis of the complex rating indicator calculation by the method of distances to the standard has been carried out. On its basis the grouping of the regions has been done, which made it possible to determine the place of each region in their total number and to determine regions close in terms of entrepreneurship development. The main directions for activating the entrepreneurship development in Ukraine have been suggested in the work, in particular: the need to change the usual general vector of public attitude and state policy towards the entrepreneurship development, the transformation of the "traditional" perception of entrepreneurial activity and the formation of a "new vision" of its development, to activate the development of the newest types of entrepreneurship, especially the social and creative entrepreneurship. It has been substantiated that the activation of the newest types of entrepreneurship would provide an opportunity to diversify sources of added value, new jobs creation, the motivation of intellectual potential to stay in the country, the contribution to the return of citizens to Ukraine after the end of the war, the development of the newest business models, and the digital literacy of entrepreneurs increase. Key words: entrepreneurship, development, mechanism of activation, stimulation, support of entrepreneurship, activation, small entrepreneurship, creative entrepreneurship, war, strategy, strategic development, social entrepreneurship, entrepreneurial activity, region, state policy.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0119U101945

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Новий напрямок у науці і техніці

Публікації:

- 1. Шоля Р.І. Сутність підприємництва та його роль у економічному розвитку регіону. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. 2016. Вип. 21, ч.1. С. 133-136.
- 2. Шоля Р.І. Динаміка та структура розвитку підприємництва України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2019. Вип. 25, ч.2. С.166-171.
- 3. Шоля Р.І. Соціальне підприємництво в Україні як тренд економічного розвитку. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2019. Вип. 26, ч.2. С.121-125.
- 4. Шоля Р.І. Елементи закордонного досвіду стимулювання розвитку підприємництва та перспективи його застосування в Україні. Modern Economics. 2019. № 15. С. 230-235.
- 5. Шоля Р.І. Глобальні економічні трансформації та їх вплив на розвиток підприємництва. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2019. №6 (111). С. 51-54.
- 6. Шоля Р.І. Рейтингова оцінка розвитку підприємництва в Україні. Причорноморські економічні студії. 2022. Вип. 76. С.92-98.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0119U101945

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Брензович Катерина Степанівна
2. Kateryna S. Brenzovych

Кваліфікація: к.е.н., доцент, 08.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1935-3581

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стегней Маріанна Іванівна
2. Marianna I. Stehnei

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4688-6447

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Мукачівський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 36246368

Місцезнаходження: вул. Ужгородська, буд. 26, Мукачеве, Мукачівський р-н., 89600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Грига Віталій Юрійович
2. Vitalii Y. Gryga

Кваліфікація: к.е.н., старший науковий співробітник, 08.02.02**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-0026-3591**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Державна установа "Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України"**Код за ЄДРПОУ:** 25199155**Місцезнаходження:** вул. Панаса Мирного, буд. 26, Київ, 01011, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Національна академія наук України**Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Кіш Галина Вікторівна
2. Galyna V. Kish

Кваліфікація: к.е.н., доц., 08.00.03**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-6201-9589**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"**Код за ЄДРПОУ:** 02070832**Місцезнаходження:** вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Кубіній Наталія Юріївна
2. Nataliia Y. Kubinii

Кваліфікація: к.е.н., професор, 08.00.03**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-5025-3434**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Готра Вікторія Вікторівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Готра Вікторія Вікторівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Сабов Вікторія Іванівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна